

ת"א 25119/08 אלי ביטון נ' י. שלום בע"מ
ת"א 59519/08 איי.אי.ג'י ישראל חברה לביטוח בע"מ נ' י. שלום בע"מ

בפני כב' השופט יאיר דלוגין

תובעים
1. איי.אי.ג'י ישראל חברה לביטוח בע"מ
ע"י עו"ד יעקב אביעד
2. אלי ביטון
ע"י עו"ד אלדד משען

נגד

נתבעת
י. שלום בע"מ
ע"י עו"ד חי הבר

פסק דין

לפני שתי תביעות שהדיון בהן אוחד ואשר הוגשו בשל שריפה שפרצה בדירה ששכר בזמנו התובע ואשר מקורה, לטענת התובעים, במקלט טלוויזיה מדגם "אקירה" שהיה מצוי בדירה ואשר יובא ארצה על ידי הנתבעת, שווק על ידי רשת שופרסל ונרכש על ידי התובע.

ת.א. 59519/08 הוא תביעת שיבוב של איי.אי.ג'י חברה לביטוח בע"מ (להלן: "הנתבעת"), שביטחה את מבנה הדירה, כנגד הנתבעת, בסך 142,850 ₪, בגין תגמולי ביטוח ששילמה התובעת למבוטחתה, בעלת הדירה, עבור נזקים שנגרמו למבנה הדירה. ת.א. 25119/08, הוא תביעה כספית של שוכר הדירה בזמנים הרלוונטיים, מר אלי ביטון (להלן: "התובע") כנגד הנתבעת, לתשלום סך 181,856 ₪, בגין נזקי רכוש, עוגמת נפש שנגרמו לו עקב השריפה והוצאות חוות דעת שמאית.

תמצית העובדות

ביום 31.3.07 בסביבות השעה 19:00, עזבו התובע ומשפחתו את הדירה. בשעה 19:50 לערך, התקשר חבר של בנו של התובע והודיע לתובע כי פרצה שריפה בדירתם. משחזרו התובע ומשפחתו אל הדירה, נוכחו לדעת כי הכבאים והמשטרה החלו בפעולות הכיבוי.

לפי הנטען בשתי התביעות, כתוצאה מהשריפה נגרמו נזקים רבים למבנה הדירה ולתכולתה, כמפורט בחוות דעת שמאיות שהוגשו על ידי התובעת (ע"י טבת שמאים) ועל ידי התובע (ע"י רום שמאות ציבורית).

אירוע השריפה נבדק ונחקר ביום 1.4.07 (למחרת אירוע הדליקה), ע"י חוקר הדליקות מר ישעיהו מור, אשר הוזמן על ידי התובעת ואשר ערך עבורה את חוות דעתו הנושאת תאריך 26.4.07. האירוע נבדק לאחר מספר ימים, ביום 4.4.07, על ידי מהנדס החשמל אשר סלוצקי, אשר הוזמן על ידי התובעת ואשר ערך עבורה את חוות דעתו הנושאת תאריך 4.4.07.

המומחה מור הסיק כי לאור בדיקותיו ולאור הבדיקה של המומחה סלוצקי, כי השריפה נגרמה עקב "...כשל התחממות כבל כניסת החשמל אל מכשיר הטלוויזיה" (עמ' 10 למטה לחוות דעתו). המומחה סלוצקי קבע כי מקור השריפה "...בכבל ההזנה למכשיר הטלביזיה..". (ס' 1 לעמ' 7 לחוות דעתו) ומקורו "...בלחיצה של הכבל, שהתחוללה כפי הנראה בנקודת יציאת הכבל ממכשיר הטלביזיה" (שם, ס' 3).

ביום 8.5.07 פנה התובע אל התובעת בנושא השריפה (ראה מכתב בא כוח התובעת מיום 8.5.07 שסומן מש/2, אשר מאזכר פניה כאמור של התובע מאותו היום). התובעת פנתה אל התובעת ביום 19.8.07 (ראה מכתב בא כוחה שסומן מש/3). התובעת הכחישה את אחריותה למקרה (ראה מכתבי בא כוחה מימים 26.8.07 ו- 25.9.07 (מש/4 ו- מש/5)).

התובע הגיש את תביעתו לבית המשפט ביום 14.4.08 והנתבעת ביום 31.12.08. לכתב ההגנה שהגישה הנתבעת כנגד תביעת התובע, צירפה הנתבעת חוות דעת של חוקר השריפות מר אלי היינה. מר היינה לא בדק את זירת השריפה בזמנו ולא בדק את כבל ההזנה שנשמר אצל המומחה סלוצקי. חוות דעתו ניתנה ביום 12.5.09 ולאחר עיון בחוות דעתם של מור וסלוצקי.

דיון

המומחים מור, סלוצקי והיינה נחקרו על חוות דעתם ביחס לגורם השריפה. התובע ומנהל הנתבעת נחקרו אף הם על תצהיריהם. שני השמאים נחקרו על חוות הדעת שהגישו ביחס לנוק. הצדדים סיכמו טענותיהם בכתב.

הגורם לשריפה

תמצית חוות דעת של המומחים

לפי חוות דעתו של המומחה מור מטעם התובעים, מוקד השריפה אותר באופן ברור באזור בו מוקמו מכשיר הטלוויזיה והממיר בחדר השינה של ההורים (ראה ס' 2 ו-3 בעמ' 10 לחוות דעתו). המומחה לא איתר כשלים בממיר ובכבל ההזנה של הממיר וכן במפצל החשמלי שסיפק חשמל לממיר ולטלוויזיה (ראה ס' 5 ו-6 לעמ' 10 לחוות דעתו). כמו כן, לא אותרו כשלים במערכת החשמל הדירתיית ובשקע החשמל שסיפק חשמל למכשירים, ולא נמצאו סימנים להצתה בזדון (ראה ס' 7 – 9 לעמ' 10 לחוות דעתו). מאידך, המומחה איתר סימני כשל ברורים בכבל החשמל המוליך אל

הטלוויזיה, בצידו הקרוב לטלוויזיה (ראה ס' 4 לחוות דעתו). לצורך בחינת הכשל והמכשירים הוזמן למקום מהנדס החשמל, מר אשר סלוצקי.

לפי חוות דעתו של המומחה סלוצקי, לוח החשמל הדירתי נמצא תקין לחלוטין, ללא שום סימן כשל או סימן מחשיד אחר כלשהו (ראה ס' 3 לעמ' 3 לחוות דעתו). בנוסף, בדק המומחה סלוצקי את מכשירי החשמל שמוקמו במוקד השריפה ובכללם הטלוויזיה וממיר. בדיקתו את שרידי הממיר וכבל ההזנה שחובר אליו, לא העלתה ממצאים המעידים על כשלים שיכולים היו לגרום לקצר ו/או לדליקה שמקורה בממיר או בכבל (ראה ס' 6 – 8 לעמ' 3 – 4 לחוות דעתו). כמן כן, בבדיקתו, נוכח סלוצקי כי שקע החשמל, והמפצל, אליו היו מחוברים הממיר והטלוויזיה, נמצאו ללא סימני כשל כלשהם (ראה ס' 3 ו-4 לעמ' 4 לחוות דעתו). בדיקת מכשיר הטלוויזיה העלתה כי צורת השריפה של המכשיר מלמדת על קריסת המארז החיצוני של המכשיר על גבי לוח האם, עובדה המצביעה לדעת המומחה, על כך שהשריפה לא פרצה מתוך הטלוויזיה, אלא פגעה במכשיר חיצוני (ראה ס' 9 עמ' 5 לחוות דעתו). בבדיקה שביצע המומחה לאורך כבל ההזנה של הטלוויזיה נמצאה נקודת כשל באזור בו הכבל יוצא מתוך המכשיר, בנקודה הסמוכה מאד ללוח האם של המכשיר וצמוד לנתך הפלסטיק של המארז שקרס כאמור כלפי לוח האם (ראה ס' 10 עמ' 5 לחוות דעתו).

המומחה סלוצקי קבע כי נקודת הכשל שנמצאה לא הותירה מקום לספק כי מדובר בנקודת הכשל אשר הובילה למעשה לפרוץ השריפה (ס' 11 עמ' 7 לחוות דעתו) וכי מקור הכשל בלחיצה של הכבל, אשר גרמה לזליגת זרם ולשריפה מקומית שהובילה לשריפת מכשיר הטלוויזיה כולו, שהיה עשוי מחומר שאינו כבה מאליו (ראה ס' 1 – 7 לעמ' 7 ו-8 לחוות דעתו). מחוות דעתו של המומחה סלוצקי עולה כי הוא שמר את הכבל של הטלוויזיה והכבל של הממיר במשרדו (ראה ס' 7 – 8 וההערה שבעמ' 2 לחוות דעתו).

הנתבעת הגישה חוות דעת מטעמה של חוקר השריפות מר אלי היינה. כאמור, המומחה היינה לא ביקר בדירה והתייחס בחוות דעתו שניתנה זמן רב לאחר האירוע ולאחר הגשת התביעות, לממצאיהם של המומחים מור וסלוצקי וכן למדריך לחקירת שריפות והצתות N.F.P.A – 921 מהדורת 2004.

המומחה היינה העביר ביקורת על התנהלותם של המומחים מטעם התובעת ובין השאר טען, כי המומחים קבעו שמוקד השריפה בטלוויזיה, ללא הישענות כלשהי על תבניות ומתווה בעירה כמומלץ וכמפורט ב- N.F.P.A – 921 פרק 6, וכי שני המומחים לא פעלו על פי הכללים המקובלים בחקירת שריפה לעניין איכון מוקד האש (ראה ס' 3 עמ' 6 וס' 7 עמ' 9 לחוות דעתו). עוד קבע המומחה היינה, כי המומחים התעלמו מאפשרויות סבירות נוספות אשר יכלו לגרום להתרחשות הדליקה, החל מעישון, נרות, קטורת, מכשיר לייבוש שיער אשר הונח על המזרן, וכלה באפשרות שהדירה הוצתה בזדון מסיבה כלשהי (ראה ס' 3.1 – 3.7 לעמ' 6 לחוות דעתו). המומחה היינה ציין כי נקודת הכשל על כבל הזנה של מכשיר הטלוויזיה, אותרה מחוץ לטלוויזיה כפי שצוין בחוות הדעת של מר סלוצקי, ובהנחה שהשריפה אכן נגרמה כתוצאה מלחיצה על כבל הזנה, הרי קיימת אפשרות שחפץ כבד כלשהו לחץ את הכבל, יתכן גם שהכבל נלחץ בין הקיר לבין דופן מדף העץ ולפיכך אין שום קשר בין

יצרן הטלויזיה לבין אירוע השריפה הנ"ל (ראה ס' 4 עמ' 12 לחוות דעתו). בנוסף, קבע כי סימני הכשל עליהם הצביעו מומחי התובעת נגרמו כתוצאה מהשריפה ואין הם מגורמי השריפה, ולתמיכה בטענתו זו צרף לחוות הדעת טבלה ממדריך N.F.B.P.A-921 לפיה, "גילולות" מהסוג שאותרו על גבי כבל ההזנה נגרמות כתוצאה מהשריפה ואף פעם אינן הסיבה לשריפה (ראה ס' 8 לחוות דעתו).

בהתייחס לחוות דעתו של המומחה היינה, ציין המומחה סלוצקי בתוספת שהגיש לחוות דעתו, כי המדריך האמריקאי בשם N.F.P.A. אליו הפנה מר היינה, מכיל קובץ המלצות לחוקרי שריפות בארה"ב, שלא אומצו בישראל, אם כי חוקרי שריפות בישראל מייחסים כבוד רב להמלצות אלה וניזונים מהם לצורך החקירות (ראה ס' 1 – 6 לתוספת לחוות דעתו). עוד טען כי המומחה היינה כלל לא ביקש לראות את הכבל ההזנה ולבדוק את נקודת הכשל שנמצאה בו, הגם שהכבל עדיין קיים וניתן היה לבצע את הבדיקה ללא כל קושי (ראה 11 לתוספת לחוות דעתו).

העדיפות שיש לתת למסקנות מור וסלוצקי

כאמור, המומחים מטעם הצדדים חלוקים ביניהם בכל הנוגע לגורם הדליקה. חוקר השריפות ישעיהו מור קבע כי מוקד השריפה היה בטלויזיה ומצא סימני כשל בכבל ההזנה של הטלויזיה. מהנדס החשמל וחוקר השריפות אשר סלוצקי, קבע בחוות דעתו כי הגורם לשריפה הינו כשל חשמלי בכבל ההזנה של הטלויזיה והתפשטות השריפה נבעה מכך שמארז הטלויזיה לא היה עשוי מחומר נוגד בעירה כנדרש. מסקנות חוות דעת המומחים מתבססות על שני ממצאים עיקריים. האחד, איתור מוקד השריפה באופן מוגדר וברור באזור בו הונח מקלט הטלויזיה; והשני, איתור סימני התכה "גילולות" (אותם ניתן לראות בבירור בתמונות שצורפו לחוות הדעת) על כבל ההזנה, שנוצרו עקב זליגת זרם שגרמה להתחממות ולשריפה.

מנגד, הנתבעת הסתמכה על חוות דעתו של חוקר השריפות מר אלי היינה, אשר לא ביקר בדירה ולא בדק את שרידי כבל ההזנה בו נמצא הכשל שהוביל לדליקה לפי ממצאי חוות הדעת של מומחי התובעת. כפי שצוין לעיל, כבל ההזנה נמצא במשרדו של מר סלוצקי, ומר היינה יכול היה, אילו רק רצה בכך, לבחון את הכבל ואת הכשל שנמצא בו ושעליו הצביעו מומחי התובעת כגורם לדליקה.

מר היינה ניסה לערער את מסקנות חוות דעת מומחי התובעת באמצעות שלוש טענות עיקריות: (1) כי תהליך החקירה לא בוצע בהתאם למומלץ בקובץ ההנחיות – 921 – N.F.P.A.; (2) כי המומחים התעלמו מאפשרויות נוספות שיכלו להוות גורם להתרחשות השריפה; (3) כי סימני ההתכה (גילולות) אינם מהווים גורם לשריפה אלא תוצאת השריפה.

באשר לטענות אלה, מר סלוצקי טען כי קובץ ההנחיות לא אומץ במדינת ישראל, אינו מחייב, אם כי חוקרי שריפות בישראל רוחשים לו כבוד וניזונים ממנו (ראה ס' 5 לתוספת לחוות דעתו). המומחה היינה אישר כי המדריך אינו מחייב בישראל (עמוד 39, ש' 9). לפיכך, אין בעובדה כי חוות הדעת נערכה שלא על פי המדריך, בכדי לאיין את מסקנותיה.

לעניין הטענה שלא נבדקו אופציות אחרות אפשריות לגרימת השריפה, מחוות דעת של מור וסלוצקי ניתן להיווכח כי נבדקו גורמים נוספים כגון לוח החשמל, הממיר, השקע, המפצל ועוד (ראה ס' 7 – 9 לעמ' 10 לחוות דעתו של מור וס' 3 לעמ' 3 לחוות דעתו של סלוצקי). כמו כן, סלוצקי התייחס כבר בחוות דעתו לאפשרות של גורמים נוספים וקבע "אילו לצורך העניין הייתה השריפה פורצת נניח במקום אחר או מסיבה אחרת הרי מא"ז ההגנה על מעגל הזנת הטלויזיה היה נופל הרבה לפני שהיה מתחולל כשל בנקודה סמויה זו כפי שהתגלתה במכשיר הטלויזיה כך שמכאן ניתן להוכיח ללא כל ספק כי נקודת הכשל שהתגלתה על ידי הנה נקודת הכשל שבגינה התחוללה השריפה ולא יתכן מצב הפוך דהיינו מצב שבו נקודה זו נגרמה כתוצאה משריפה חיצונית כלשהי" (ס' 8 עמ' 8 לחוות דעתו).

כמו כן, בחקירה הנגדית, משנשאל סלוצקי מדוע לא בדק גורם של הצתה בזדון ענה: "מי אמר שזו המתודיקה? אני לא מסכים לחלוטין. ברגע שאתה מוצא דברים חד משמעית אז אתה בודק? אני אתן דוגמא, אם אני בא לזירה ובא אדם אומר לי אני לקחתי נר הדלקתי נייר שמתני על השולחן ושרפתי את הבית, אני אבדוק אם זה מכשל חשמלי, אם זה לא מהצתה או מנר או שריפה חיצונית, אני לא מחפש הצתה. מה זה נקרא מתודיקה. כי זה כתוב באן. אף. פי. איי? ככה עושים באמריקה. ככה עושים באמריקה כך אומר היינה. אני אומר שגם לא עושים כך בארה"ב".

גם מור נחקר בכיוון זה וענה: "במקרה הזה היה ברור על פי לדוגמא אפשר לראות בתמונה של השריפה של המיטה, איפה נמצא באיזה צד של החדר מוקד האש, ליד הרגלים של המיטה, ברור בצד השני הכוונת ועליה מכשיר הטלויזיה והממיר, בדקתי את הטלויזיה והממיר, הממיר לא היה אשם, והגעתי למסקנה שהטלויזיה כן הייתה אשמה, בדקתי את השקעים של החשמל שמספקים חשמל לטלויזיה והגעתי למסקנה שהבעיה בטלויזיה החלטתי להזמין מהנדס חשמל שיבדוק בדיוק מעמיקה יותר, יותר ממה שאני יכול את מכשיר הטלויזיה. אחרי שזימנתי אותו הלכתי".

תשובות אלה של מור וסלוצקי מקובלות עליי, עושות היגיון ולא נסתרו.

נדמה כי מוקד המחלוקת מצוי בהתייחסות של המומחה היינה לאותם סימני ההתכה בצורת גיולות אשר לפי גרסת סלוצקי מעידים כאלף עדים כי שם המקור והגורם לשריפה. המומחה היינה קבע בחוות דעתו כי סימנים אלה אינם מעידים על הגורם לדליקה, אלא הנם תוצאת הדליקה.

מר היינה לא טרח לבדוק את הכבל עצמו ואת סימני ההתכה במו עיניו, אלא הסתפק בתמונות שצורפו לחוות דעתו של המומחים סלוצקי ומור. הטענה בחוות דעתו בסעיף 8 עמ' 10 למטה, שלפיה השרידים לא קיימים יותר, נסתרת מחוות דעת סלוצקי שלפיה הם נשמרו במשרדו (ס' 7 – 8 וההערה שבעמ' 2 לחוות דעתו) ונסתרת מדברים שאמר בחקירתו הנגדית לפיהם הכבל נשמר אצלו (עמ' 27, ש' 13, 17, 18). עובדה זו פועלת לרעת הנתבעת ומחלישה את המסקנות של היינה בנושא סימני ההתכה המכוונות בפי כל המומחים גיולות המבוססות בחוות דעת היינה על צילומים ואילו בחוות דעת סלוצקי על התרשמות מכבל ההזנה עצמו.

זאת ועוד: המומחה היינה טוען בחוות דעתו (ס' 8) כי גיולות מיוחסות לצורת נזק הקרויה במדריך ה-NFPA כ-"arcing through char" ואשר מוגדרת בסעיף 8.10.3 ל-NFPA, כחשיפת הבידוד

לאש ישירה או לקרינת חום. לטענתו של היינה, גיולות כאמור הן תמיד תוצאת השריפה ולא סימן לגורם לה, כנזכר בטבלה האמורה.

עיון בטבלה שמופיעה בסעיף 8 לחוות דעתו ואשר לפי חוות דעת היינה נלקחה מתוך ה-NFPA, מגלה כי אמנם, "arcing through char", הנה צורה אחת של גרימת נזק (mode of damage) לחוטי חשמל הנזכרת בטבלה זו, אשר תוצאותיה לחוטי החשמל, הן כמצויר בטבלה תחת העמודה הקרויה (effects) וכי אופן כזה של גרימת נזק, הגורם לחוטי החשמל להיראות כמצויר בטבלה, הנו תמיד תוצאה של חום השריפה ולא הגורם לה.

דא עקא, המומחה היינה לא הצביע בחוות דעתו על מי מתמונות חוטי החשמל המצוירים כאמור בטבלה האמורה, תחת העמודה של effects בשורה המתייחסת ל - "arcing through char", כדי להראות כי אחת התמונות הנה תמונה של אותן הגיולות שהמומחה סלוצקי מדבר עליהן. לא מצאתי בטבלה שצורפה כל התייחסות לגיולות או את המילה גיולות באנגלית. לצד חוטי החשמל המצוירים בטבלה, להמחשת העיוותים השונים הנגרמים להם כתוצאה מצורות נזק שונות, אין מלל כלשהו. אמנם, מבין ארבעת הציורים קיים ציור אחד בלבד שניתן להבחין בצורה הדמויה אולי לגיולה, אולם עניין כזה לא צריך להשאיר לניחושים. לפיכך וכאמור, לכל הפחות היה צריך המומחה היינה להצביע במפורש על מי מהציורים הנ"ל בחוות דעתו כציור המתאר כשל בצורת גיולות ולהשוות את התמונה המצוירת הרלוונטית לגיולות הנראות בכבל ההזמנה עצמו לאחר בדיקתו במו עיניו ולא תוך הסתמכות על תמונות בלבד שצורפו לחוות דעתו של המומחה סלוצקי (בעמ' 7 למעלה).

זאת ועוד: לפי חוות דעתו של סלוצקי, זליגת הזרם ארעה עקב לחץ על כבל ההזנה. לא מצאתי בטבלה שצורפה על ידי המומחה היינה, צורה של גרימת נזק מסוג זה. המומחה היינה גם לא הביא כל התייחסות מתוך מדריך ה-NFPA או מתוך ספרות אחרת לנזק האפשרי וצורת הנזק לחוטי חשמל עקב לחץ כאמור וזליגת זרם. המומחה היינה בכלל לא צירף לחוות דעתו את מדריך ה-NFPA, אפילו לא את החלק המצוטט בחוות דעתו (ס' 8.10.3).

העובדה ש - "arcing through char" (שהנה לטענת היינה לפי המדריך הנ"ל "חשיפת הבידוד לאש ישירה או לקרינת חום"), יוצרת גיולות, אין בה בהכרח כדי לגרוע מהמסקנה שלחץ על כבל הזנה שגורם לזליגת זרם, יכול גם הוא לגרום לגיולות כאמור וכי במקרה כזה, הגיולות יהוו ראייה לזליגת זרם ולמקור השריפה. מסקנה זו מתחזקת, משכאמור, לא הביא המומחה היינה כל התייחסות לתוצאה של לחץ כאמור על חוטי חשמל מתוך המדריך.

מנגד, המומחה סלוצקי, שהינו מהנדס חשמל וגם חוקר שריפות (ראה התוספת לחוות דעתו בסעיף 8 וכן ראה פירוט השכלתו וניסיונו), טען כי בישראל נהוג לומר כי "עם גיולה לא מתווכחים" (ראה עמוד 3, שורה 10 לתוספת לחוות דעתו של סלוצקי, שבאה כתגובה לחוות דעת היינה) ובחקירתו הנגדית היה נחוש ביותר באשר למשקלן הראייתי של אותן הגיולות עת ציין - "מה שאני מצאתי הוא כל כך ברור שאי אפשר להתווכח עם זה" (עמ' 27, ש' 6).

בנסיבות אלה, כאשר שני מומחים מגיעים למסקנות שונות בתכלית על בסיס ממצאים שווים, מעדיף אני את גרסת המומחה שבחן את הממצאים בזירה עצמה וכן בדק במו עיניו את הכבל, על פני גרסת המומחה שלא היה בזירה ואשר גם לא טרח לבחון את כבל ההזנה במו עיניו, על אף שהדבר היה בהישג ידו.

בנושא הכשל והגילול, אני מעדיף את מסקנתו החד משמעית של סלוצקי, על פני ההפניה של היינה לטבלה כלשהי במדריך ה-NFPA, שנעשתה כאמור ללא הסברים מספיקים, מבלי לצרף את המדריך עצמו לחוות דעתו וכשמסקנת היינה לא ניכרת או קופצת לעין בביורר מעיון בטבלה עצמה וכשלא הובאה התייחסות המדריך והספרות למקרה של לחץ המופעל על כבל הזנה הגורם לזליגת זרם.

כמו כן, ומבלי לגרוע מכבודו של המומחה היינה, יש לתת משקל לעובדה שמר היינה הינו חוקר שריפות בהכשרתו ולא מהנדס חשמל, כשלעומת זאת, גרסת התובעים נתמכת, הן בחוקר השריפות מור והן במהנדס חשמל, אשר אף עוסק הוא עצמו בחקירת שריפות מזה כ-20 שנה (ראה התוספת לחוות דעתו של סלוצקי בס' 8 שלא נסתרה). לעניות דעתי, השילוב של ידע בתחום החשמל וחקירת שריפות יחד, נותן למומחה סלוצקי יתרון על פני המומחה היינה.

איני מוצא סתירה מהותית בכך שהמומחה סלוצקי קבע כי השריפה אירעה מחוץ לטלביזיה והחלה בכבל ההזנה ואילו המומחה מור ציין בחקירתו הנגדית כי השריפה אירעה תחילה בתוך הטלוויזיה וכתוצאה מכך כבל ההזנה נמס. ראשית, גם המומחה סלוצקי ציין בחוות דעתו במפורש כי לא ניתן לדעת אם אותו חלק של כבל ההזנה, בו נוצר הכשל, היה, בעת תחילת הכשל, בתוך המארז של הטלביזיה או מחוצה לו. כך או כך, שני המומחים מתייחסים לכשל שמקורו בטלוויזיה (או כשל שהתחיל בכבל ההזנה או כשל אחר שהתחיל בתוך הטלביזיה).

חוות הדעת של סלוצקי ומור בדבר היות הטלוויזיה המוקד והגורם של השריפה לא נסתרו בחקירה הנגדית. להלן לקט של תשובות שניתנו על ידיהם בחקירתם הנגדית בעניין זה.

כמו כן, הובאו ראיות שלא נסתרו, לפיהן כבל ההזנה בטלוויזיה המדוברת ממוקם בתחתית הטלוויזיה (ראה עדות סלוצקי בעמ' 29, ש' 23-24: **"בשום טלוויזיה סבירה הכבל שלה לא יוצא בכזו צורה השסי, החוט במקרה שלנו יוצא החלק התחתון שלה. מתחת לטלוויזיה יושבת עליו. היום לא רואים את זה. כל חוט שיוצא מתוך המכשיר יוצא מהצד ולא מתחת"**).

פשיטא כי מיקום זה של נקודת היציאה של הכבל מהטלוויזיה, מגבירה את הסיכוי ללחץ שתופעל על הכבל. המומחה היינה לא גרס כי לחץ המופעל על כבל כאמור לא יכול לגרום להתלקחות ושריפה ולא סתר את גרסת סלוצקי, שלפיה מאחר ומדובר בכבל דו גידי ללא הארקה, לא היה דבר שימנע את ההתלקחות (ראה עמ' 29, ש' 16 - 27 לעדותו של סלוצקי).

לאור כל האמור, אני מקבל את מסקנות חוות דעת המומחים מטעם התובעים, לפיהן הגורם לשריפה הוא כשל בכבל ההזנה של מקלט הטלוויזיה. תרחיש זה, שישנן ראיות לגביו (אותן גילולות), סביר הרבה יותר, מאשר התרחישים ההיפותטיים לחלוטין שהציע המומחה היינה ואשר לגביהם לא הוצגו ראיות כלשהן.

אחריות הנתבעת

העובדה שהשריפה פרצה עקב כשל בכבל ההזנה של הטלוויזיה או עקב כשל חשמלי אחר בתוך טלוויזיה, עדיין אינה מאפשרת הטלת אחריות על הנתבעת בגין נזקי השריפה. על בית המשפט להשתכנע כי הכשל נגרם עקב רשלנות מצד הנתבעת.

חובת זהירות הנתבעת כיבואנית ומשווקת

בפסיקות בתי המשפט נקבע לא אחת כי יבואן ו/או משווק חבים כלפי לקוחותיהם בחובת זהירות בכל הנוגע לאיכותו של המוצר המשווק. בת"א 1573-06 כלל חב' לביטוח בע"מ ונעמ"ת תנועת נשים עובדות ומתנדבות נ' מ.פ.ה הנדסת חשמל בע"מ (פורסם באתרים משפטיים), נדון מקרה בעל נתונים דומים למקרה שבפנינו ושם קבע בית המשפט כי יבואן אחראי בנזקי שריפה שנגרמו עקב כשל חשמלי באחד מהמוצרים שייבא. בע"א (ת"א) 513/96 גליק נ' בי טכנולוגי (פורסם באתרים משפטיים), נקבע כי קיימת חובת זהירות מושגית בין יבואן או משווק של מוצר, ביחד ולחוד, כלפי לקוחותיהם, באשר לטיבו ולאיכותו של המוצר המסופק על ידם. לפיכך, הוכחה לפני חובת זהירות של הנתבעת כלפי התובע.

נטל הראיה

הצדדים חלוקים באשר לתחולתו של סעיף 41 לפקודת הנוזקין הקובע: "בתובענה שהוגשה על נזק והוכח בה כי לתובע לא הייתה ידיעה או לא הייתה לו יכולת לדעת מה היו למעשה הנסיבות שגרמו למקרה אשר הביא לידי הנזק, וכי הנזק נגרם על ידי נכס שלנתבע הייתה שליטה מלאה עליו, ונראה לבית המשפט שאירוע המקרה שגרם לנזק מתיישב יותר עם המסקנה שהנתבע לא נקט זהירות סבירה מאשר עם המסקנה שהוא נקט זהירות סבירה - על הנתבע הראיה שלא הייתה לגבי המקרה שהביא לידי הנזק התרשלות שיחוב עליה". שלושה תנאים דרושים הוכחה לצורך תחולת הכלל הנ"ל. לדידי, שלושתם מתקיימים.

ראשית, לתובעים לא הייתה היכולת לדעת ולא ידעו בזמנו מה גרם לשריפה ולנזק לדירה ותכולתה. העובדה שבדיעבד זומנו מומחים לחקור את הנושא וניתנה חוות דעת מטעמם שלפיה השריפה נגרמה עקב כשל בכבל ההזנה של הטלוויזיה, אינה סותרת את תחולת התנאי הראשון הנ"ל, אשר עניינו מועד האירוע ולא מועד חקירתו בדיעבד על ידי מומחים.

התנאי השני מתקיים אף הוא, שכן יש לראות בטלוויזיה כמי שהייתה בשליטת הנתבעת וזאת לפי המבחן הענייני מעשי שאומץ בע"א 241/89 ישראלפט (שירותים) תשל"ג בע"מ נ' הינדלי ואח'

(פורסם באתרים משפטיים), והבוחר את זיקתו המיוחדת של הנתבע לנכס ואת היותו בעל היכולת הטובה ביותר למנוע את התרחשות התאונה (שם, עמ' 80 ליד האות ג').

גם התנאי השלישי מתקיים, שכן בנסיבות בעניין, בהן הטלוויזיה עלתה באש (בין עקב לחץ שהופעל על כבל ההזנה ובין עקב כשל ברכיב אחר בתוכה), וכשאין ראייה ממשית לרשלנות כלשהי מצד התובע בטיפול בטלוויזיה, סביר יותר להניח כי ההתלקחות נגרמה עקב רשלנות מצד הנתבעת האחראית לכך שהטלוויזיה תהיה חפה מפגמים, מאשר מסיבה אחרת.

מכאן, שנטל הראייה על הנתבעת להוכיח כי לא התרשלה. כפי שיוכח להלן, נטל זה לא הורם ויתרה מכך, ממילא שוכנעתי כי סביר יותר להניח כי הנתבעת התרשלה משלא התרשלה.

רשלנות

מר סלוצקי קבע בחוות דעתו כי הכשל בכבל ההזנה ארע ככל הנראה בשל לחיצה של הכבל שהובילה לזליגת זרם (ס' 4 עמ' 8 לחוות דעתו). מר סלוצקי העיד כי בטלוויזיה זו כבל ההזנה יוצא מתחתית הטלוויזיה (ראה עדות סלוצקי בעמ' 29, ש' 23-24: **"בשום טלוויזיה סבירה הכבל שלה לא יוצא בכזו צורה השסי, החוט במקרה שלנו יוצא החלק התחתון שלה. מתחת לטלוויזיה יושבת עליו. היום לא רואים את זה. כל חוט שיוצא מתוך המכשיר יוצא מהצד ולא מתחת"**).

בנסיבות אלה, ובהעדר ראייה על רשלנות מצד התובע בנושא זה, המסקנה הסבירה המתקבלת הנה כי הפגם המבני של תכנון נקודת כניסת הכבל למכשיר בחלק התחתון שלו, כשכל המשקל של הטלוויזיה מונח על הכבל, גרם להתלקחות. אם כבל ההזנה הנו רגיש ללחץ ועלול לגרום להתקלחות עקב כך, פשיטא כי אין לתכנן את המכשיר כך שהכבל יוצא מהחלק התחתון שלו.

התובע הצהיר כי מדובר במקלט חדש שנרכש על ידו כשנה קודם למועד האירוע וכי הוא לא עשה כל שינוי במקלט הטלוויזיה (סעיף 13 לתצהיר התובע). בסיכומיו הכחיש התובע כי הגורם לכשל הוא הפעלת לחץ על ידו על כבל ההזנה. התובע לא נחקר כלל בנושא כבל ההזנה, האם דאג לכך שהטלוויזיה לא תשב עליו, האם היה מודע לסכנה הנשקפת מכך וכו'. הדבר פועל לרעת הנתבעת (ראה לעניין זה **"קדמי, "על הראיות", מהד' תשס"ד-2003, חלק שלישי, בעמ' 1660**).

זאת ועוד, גם אם היה מוכח לפניי כי התובע הניח את מקלט הטלוויזיה בצורה שהפעילה לחץ על כבל ההזנה, עדיין לא היה בכך בהכרח בכדי לפטור את הנתבעת כליל מאחריות, שכן, הנתבעת צריכה הייתה להיות מודעת להיתכנותם של מקרים כאלה ולדאוג שלכך שמוצריה המיובאים, לא יאפשרו זאת או לכל הפחות להזהיר את הצרכנים מפני הסכנה הנשקפת מלחץ על הכבל בפרט מקום שנקודת היציאה של הכבל מהמכשיר תוכננה במקום בעייתי, היינו מתחת לטלוויזיה. אין זה מתקבל על הדעת כי כבל של מכשיר חשמלי שהנו חיצוני לו, אשר מטבע הדברים עלול להיות חשוף ללחיצות מסיבות שונות (בפרט אם הוא ממוקם מתחת למכשיר), יגרום להתקלחות ולשריפה שכזו עקב לחיצות כאמור.

בעותק לדוגמה של חוברת הפעלה, הזזה לכאורה לזו שסופקה עם הטלויזיה נשוא התביעה (ראה ת/4), אין זכר לאזהרה בנושא לחיצות על הכבל, כפי שגם הודה נציג הנתבעת בחקירתו (ראה עמ' 44, ש' 15,16). חובתו של יבואן לספק הוראות שימוש ואזהרות ברורות (ראה **ת.א. (ת"א) 1349/96 (בש"א 13656/01) Sharp Japan Corporation Ltd. נ' שטרית אלעד – פורסם באתרים משפטיים**). לטענת התובע, לטלויזיה צורפו הוראות שימוש ברוסית ובאנגלית בלבד (נספחים ב' 1 – ב' 3 לתצהירו), טענה שהוכחה על ידי הנתבעת. כך או כך, הן ההוראות באנגלית שהוצגו על ידי התובע והן ההוראות בעברית שהוצגו על ידי הנתבעת, לא כללו הנחיות שימוש או אזהרות בכל הקשור להפעלת לחץ על כבל ההזנה.

בנוסף, בחוות דעתו ובעדותו בפני הבהיר המומחה סלוצקי כי הטלויזיה נבנתה מחומר שאינו כבה מאליו, עובדה שאפשרה את השריפה הנדונה ועומדת בניגוד לתקן. סלוצקי גם קבע כי לו המארז היה עשוי מחומר כבה מאליו, כל הסיפור היה נגמר בקצר חשמלי מינורי.

ראה דבריו בעמ' 27, ש' 24 – עמ' 28, ש' 8: "ש. מה התקן קובע לגבי החומרים ממנו עשויה הטלויזיה. ת. צריך להיות חומר שכבה מאליו. חומר שאם בחומר הזה פוגעת להבה והלבה באיזה שלב המקור שלה נפסק, בו רואים שהמקור שלה נפסק כי התחולל קצר, הלוח פעל המכשיר צריך להיכבות, אם המכשיר היה כבה, והאש הייתה מכבת, לפי התקן החומר הפלסטי של המארז צריך להיות כזה אשר נכבה, אם הלהבה שפגעה בו נעלמת, כמו במקרה שלנו. הייתה קשת חשמלית על אותו כבל, הקשת יצרה להבה ברגע שהתחוללה הקשת קפץ המפסק בלוח החשמל ואז מקור הלהבה הסתיים, אין מקור ללהבה בכל זאת המארז המשיך להתלקח. לכן זה לא תקין". ש. אתה בדקת את המארז הספציפי הזה האם החומר שלו נכבה מאליו או שלא. ת. על סמך זה שבדקתי וראיית שהטלויזיה הזו נשרפה עקב הקצר הזהיר שיצר מקור הבה קטן, אילו היה נשאר מהטלויזיה פיסה של חומר פלסטי מקורי הייתי מראה את הניסוי המצית שאני עושה בכל חוות דעת שלי, פה לא יכולתי לעשות את הניסיון לכן אני קובע חד משמעית אם קצר קטן כזה גורם לשריפה של כל מארז הפלסטיק, דהיינו שהמארז עשוי מחומר שלא כבה מאליו.

כן ראה עמוד 29 ש' 12-13: "ש. אם הטלויזיה כן הייתה עשויה מחומר כזה איזה תמונה הייתה? ת. היינו מקבלים מצג של קצר מקומי בשריפה מקומית עם טיפה ריח היו מביאים טכנאי שהיה מחליף את הכבל, וזהו. לא היינו פה".

הנתבעת לא יכלה להציג חוות דעת מקצועית באשר לסוג החומר ממנו היה עשוי המארז של הטלויזיה נשוא התביעה שהרי לא נשאר ממנה זכר, אולם טענה כי הטלויזיה קיבלה אישור של מכון התקנים לפי ת"י 250, המחייב כי חומר המארז יהיה עשוי מחומר כבה מאליו (נספח א' לתצהיר דורונבוש).

אכן, הנתבעת הציגה שני אישורים ממכון התקנים לשני משלוחים של טלויזיות מתאריכים הסמוכים לפני רכישת הטלויזיה על ידי התובע. האישורים הנם מתאריכים 27.4.06 ו- 28.6.06 ומתייחסים לת"י 250. הטלויזיה נרכשה על ידי התובע ביום 24.7.06 (ראה הקבלה נספח 1 לתצהירו).

כמו כן, בתקן ישראלי 250 (במ/2), בו מפורטות דרישות הבטיחות לגבי ציוד אלקטרוני, אכן נדרש לפי סעיף 20.2 כי "מכסים אחוריים של מקלטי טלוויזיה וחלקים של מעטפת המקלט.... יהיו עשויים חומר מעכב אש". בהמשך הסעיף מפורטות כל הבדיקות שהמכשיר נדרש לעבור בטרם יאושר לשחרור בידי מכון התקנים.

הנתבעת טענה כי כל מוצריה עומדים בתקנים ועוברים את הבדיקות הנדרשות בטרם שחרורם מהמכס, וכי העובדה שהמטען בו הגיע מקלט הטלוויזיה לארץ שוחרר מהמכס, מלמדת על כך שהמכשירים עברו את כל הבדיקות הנדרשות, ובין השאר את הבדיקות שפורטו בתקן ת"י 250 לעניין עמידות המארז באש.

במהלך הדיון התנגד ב"כ התובעת להגשת התקן כראיה, מאחר והוא לא צורף במסגרת הליך גילוי הראיות. לפי החלטתי בדיון מיום 22.1.12 הצדדים נדרשו להתייחס לנושא זה בסיכומיהם ב"כ התובעים לא התייחסו לנושא זה בסיכומיהם ולפיכך אני מקבל את נוסח התקן כראיה.

עם זאת, אין מחלוקת כי מכון התקנים אינו בודק כל טלוויזיה, אלא רק מבצע בדיקה מדגמית. כמו כן, כנגד האישורים הנ"ל, קיימת חוות דעתו של המומחה סלוצקי לפיה, עצם העובדה שהמארז נמס ונשרף, מעידה כי לא מדובר היה בחומר כבה מאליו, כפי עדותו בעמ' 27, ש' 24 – עמ' 28, ש' 2 שכבר צוטטה לעיל.

מומחה הנתבעת היינה, לא סתר ממצאים אלה, ולא זו בלבד, וכאמור, עניינו הרואות שהמארז נשרף כליל עקב קצר חשמלי בכבל ההזנה. כך או כך, לכל הפחות ישנן ראיות סותרות בנקודה זו (האישור לתקן ביחס למשלוחים של טלוויזיות מחד ומה שקרה בפועל לטלוויזיה וחוות דעתו של סלוצקי מאידך). מצב זה פועל לרעת הנתבעת, אשר הנטל עליה להוכיח מדוע לא הייתה התרשלות מצידה.

לאור כל האמור, אני קובע כי הנתבעת לא עמדה בנטל לשכנעני כי השריפה שהחלה בטלוויזיה לא נגרמה עקב רשלנותה. להפך, החומר הראיתי מעיד על כך שהייתה רשלנות מצידה, כפי שתואר לעיל.

נזק ראייתי

הנתבעת טוענת כי מחדלה של התובעת באי מתן הודעה המאפשרת את בדיקת הזירה ולאחר מכן באי שמירת מקלט הטלוויזיה עצמו וכן ממיר הלוויין השרוף, מנע ממנה לבצע הבדיקות הנחוצות ומחדל זה גרם לה לנזק ראייתי.

דוקטרינת הנזק הראייתי עניינה בד"כ בנזק ראייתי שנגרם לתובע בידי הנתבע, ותוצאתה – העברת נטל השכנוע מהתובע לנתבע (ראה [ע"א 9328/02 מאיר נ' ד"ר לאור פד"י נח \(5\) 54, ע"ש 641/03 חב' פלונית נ' מ"י-פורסם באתרים משפטיים](#)). מקום שהנזק הראייתי נגרם ע"י התובעים - אין תועלת ב"העברת" נטל השכנוע אליהם, שכן נטל ההוכחה ממילא מוטל עליהם (ראה [ת.א. \(ת"א\) 15826/04 כלל חב' לביטוח נ' יוניברסל מוטורס \(ראה מאגרים משפטיים\)](#)).

לפיכך, ככל שהתובעים יוכיחו את תביעתם כראוי כנגד הנתבעת, טענת הנזק הראייתי, בדרך כלל לא תעמוד לזכות הנתבעת. "רק כאשר נוצרת מעין 'מסה קריטית' של מכלול נסיבות העניין, המטה את הכף לחובתו של התובע, יצדיק הנזק הראייתי שנגרם לנתבע, את דחיית התביעה נגדו" (ראה ת.א. (ת"א) 61589/01 איילון חב' לביטוח נ' סוכנות מכוניות לים התיכון (ראה מאגריס משפטיים), פסקה 9 לפסה"ד).

בענייננו, לא קיימת מסה קריטית כזו. הנזק הראייתי שנגרם לנתבעת אינו כה משמעותי בעיני ובוודאי לא מצדיק בנסיבות את דחיית התביעה. ראשית, נעשתה פניה אל הנתבעת על ידי התובע, כחודש ושבע לאחר השריפה. כזכור, חוות דעתו של מור הנה מיום 26.4.07 ואילו מכתב התובע הנו מיום 8.5.07. לא הוכח כי התובעים גילו קודם לכן מי היבואן של הטלוויזיה.

במסגרת ההתכתבות שנוהלה בין התובע ובא כוחו ולבין הנתבעת ולאחר מכן בין בא כוח התובעת ולבין ב"כ הנתבעת (ראה מש/1 – מש/5), אין זכר לפניית הנתבעת לקבל לידיה את שרידי המקלט, כבל ההזנה או כל שריד אחר וגם לא בקשה לבקר בדירה. אפילו המומחה היינה, לא ביקש זאת כשנתן את חוות דעתו. מומחי התובעים תיעדו את הזירה בתמונות רבות, לא רק של שרידי מקלט הטלוויזיה והממיר, אלא גם של לוח החשמל, שקעים ועוד.

בנסיבות אלה, אין מקום לדחות את התביעה בשל הנזק הראייתי הנטען אשר בחלקו נגרם עקב מחדלי הנתבעת עצמה ובחלקו האחר, לא היה כלל בשליטת או באשמת התובעים. ממילא לא הוכח כי סביר להניח שאלמלא הנזק הראייתי הנטען, הייתה הנתבעת מצליחה להוכיח כי גורם השריפה לא קשור אליה.

הנזק ושיעורו

נזקי התובעת

לטענת התובעת, עקב השריפה נגרמו לה נזקים המסתכמים בסך 142,850 ₪ לפי הפירוט הבא: 134,479 ₪ - הסכום ששילמה התובעת למבוטחתה בגין נזקי השריפה בהתאם לדו"ח השמאי לאחר ניכוי סכום השתתפות עצמית. התובעת צרפה לכתב תביעתה דו"ח שמאי מפורט והעתק הוראת תשלום על סכום זה. עוד צורפו אסמכתאות בגין תשלום שכר טרחת המומחים (2,827 ₪ שכ"ט מהנדס מומחה סלוצקי, 3,234 ₪ שכ"ט השמאי מ"טבת שמאים" ו- 2,310 ₪ שכ"ט חוקר דליקות מור ישעיהו. בנוסף, התובעת הגישה תצהיר של הגב' פנינה גמזו המשמשת כמסלקת תביעות במחלקת תביעות (דירות). בתצהירה פירטה גב' גמזו את אופן טיפול התובעת באירוע נשוא כתב התביעה ואת התשלומים שבוצעו על ידי התובעת בעקבותיו. גב' גמזו נחקרה על תצהירה ועדותה לא נסתרה. הנתבעת לא הגישה חוות דעת שמאי מטעמה לעניין שיעור הנזק והחקירה הנגדית של בא כוחה את השמאי מטעם התובעת, לא עסקה בגובה הנזק.

לאור האמור, אני קובע כי התובעת הוכיחה את נזקי הדירה, את תשלומיה למבוטחת לפי חוזה הביטוח ואת הוצאותיה, וקמה לה זכות שיבוב כלפי הנתבעת בגין נזקיה במלואם.

נזקי התובע

בסעיף 7 לתצהירו טען התובע כי תכולת המבנה ניזוקה באופן בלתי הפיך וכי הוא ומשפחתו נותרו חסרי כל ומלבד מספר בגדים שנלקחו ממכונת הכביסה, לא נותר להם דבר. בסעיף 10 לתצהירו מונה התובע את רשימת הפריטים שלטענתו ניזוקו בשריפה, אשר לטענתו שווים עמד על סך 135,950 ₪. בנוסף טוען התובע בכתב התביעה כי עקב השריפה, שכילתה את כל רכושם, לרבות פריטים בעלי ערך רגשי, נגרמה להם עגמת נפש רבה. התובע העריך ראש נזק זה בסך 30,000 ₪. כמו כן, טוען התובע כי הוא חויב בשכ"ט שמאי בסך 15,906 ₪. סך כל הנזקים לטענת התובע 181,856 ₪.

התובע צירף חוו"ד של השמאי גימי רום. בחוות הדעת פירט השמאי את פרטי הרכוש שניזוקו, לפי מה שנמסר לו מאת התובע ופירט את ערכם המשוער. בין השאר, ניזוקו לגרסת התובע 2 מעילי עור בשווי 4,000 ₪, שואב אבק בשווי 12,000 ₪, 3 שעוני מותג (ראדו וברייטינג) בשווי 25,470 ₪, תליון זהב משוּבץ 16 יהלומים בשווי 6,200 ₪ וכן פרטי לבוש ממותגים ידועים בסכומים גבוהים (דיזל, ורסאצ'ה). בנוסף, העריך השמאי את עלות ניקוי המיטלטלין ב- 20,000 ₪ ועלות ניקוי וכביסה של הבגדים ב- 20,000 ₪ נוספים. כן פורטו שורה של מיטלטלין נוספים וערכם.

מקובל עליי, כי בנסיבות של שריפה ובהעדר ביטוח וסקר ביטוחי, יקשה על התובע להציג ראיות אובייקטיביות על כל הרכוש שהשריפה כילתה. עם זאת, על התובע לעשות כל מאמץ להביא כל ראיה כאמור (כגון: חשבוניות, הזמנות, קבלות, דפי פירוט כרטיסי אשראי, תצהירים של קרובי משפחה או אנשים אחרים שיכולים לתמוך בגרסת התובע וכו'). האמור לעיל נכון ביתר שאת, מקום שמדובר בפרטים יקרי ערך ואשר לא בהכרח מוחזקים ברגיל על ידי כל אחד.

דא עקא, לתצהיר התובע ולחוות הדעת מטעמו, לא צורפה ולו חשבונית קניה אחת או כל אסמכתא אובייקטיבית אחרת בכתב, שמהן ניתן יהיה ללמד על כך שרשימת המיטלטלין הנזכרת בתצהיר התובע ובחוות הדעת אכן מייצגת את מה שהיה בדירה. לא צורפו ראיות כאמור גם לא בקשר לפריטים יקרי ערך כגון תליון זהב משוּבץ יהלומים ושעוני יוקרה מתוצרת "ראדו" ו"ברייטלינג". התובע נחקר על כך וענה תשובה בלתי מספקת - **"..אני לא צריך להביא קבלה, שעונים קיבלנו מהמשפחה מתנות לימי הולדת, שואב אבק של קירבי אפשר לבדוק בחברה שיש קבלה. אני אתחיל לצרף קבלות... יש קבלות שהכל נהיה פיח"** (עמוד 35 שורה 15). התובע נשאל מדוע לא צירף תצהיר של מי שנתן את המתנות והשיב **"זה מתנות ממשפחה מה אני ארשום שקיבלתי מתנה מאחות של אשתי?"** (עמוד 35 שורה 25).

לשיטת התובע, כתב התביעה כמוהו, אם כן, כ"רשימת מכולת". ניתן לכלול בתוכו פרטי רכוש שנקנו או התקבלו במתנה ולקבל פיצוי בגינם, מבלי לתמוך את הרשימה בתצהירים של נותני המתנות, גם כשניתן להשיגם בקלות יתירה (שהרי לגרסת התובע, הוא קיבל את השעונים מאחות של אשתו), או בקבלות, גם כשניתן ביתר קלות לשחזרם (לפחות במקרה של שואב האבק מתוצרת קירבי שעלותו הוערכה ב-12,000 ₪ ואשר לפי טענת התובע ישנה לגביה קבלה בחברה. לעניין שואב אבק זה, אציין

כי עדות השמאי, לפיה ראה בשרידי השריפה דבר הדומה לשואב אבק זה, לא עולה מהתמונות שצורפו לחוות דעתו, לא הוכחה כדבעי בחוות דעתו, משלא פירט לגבי אילו פריטים נמצאו שרידים ומשלא פירט כיצד מתוך התמונות ניתן לזהות שרידי שואב אבק כאמור).

בנוסף, התובע תבע סכומים דמיוניים בגין נזק שספק אם נגרם כלל. כך למשל, נתבע ראש נזק של "עבודות ניקוי וכביסה" בסך 20,000 ₪ וזאת בשעה שהתובע עצמו הצהיר כי מלבד מספר בגדים שהיו בארון הכביסה, כל שאר פרטי הלבוש ניזוקו באופן בלתי הפיך (ראה עמ' 35, ש' 4 – 8: "ש. אתה אומר לגבי התכולה – סעיף 7 לתצהירך כל התכולה ניזוקה בצורה בלתי הפיך. ת. הכול זה הכול. נשאר לנו כמה דברי ביגוד בתוך ארון הכביסה. זה הדבר היחיד שלקחנו איתנו, מעבר לזה.. לגבי בגדים הכול נשרף. לגבי תכולה רוב הדברים של הילדים בחדרים ניזוקו בפיה, הביגוד הכול הלך, כמו ביציאת מצרים הכול נשרף נשארנו רק עם הבגדים"). התובע גם לא הציג חשבוניות כלשהן בגין הכביסה. מחקירתו של השמאי מסתבר כי הכביסה נעשתה על ידי התובע עצמו ולא על ידי חברה חיצונית, דבר שלא הובהר בחוות הדעת (עמ' 33, ש' 7: "אין חשבונית. זו עבודה עצמאית שלהם"). כיצד אם כן הגיע השמאי ל-20,000 ₪. לא ברור. בנסיבות אלה, אין מקום לפסוק לתובע סכום כלשהו, כשהתביעה בראש נזק זה נגועה בחוסר תם לב וכשלכל היותר העבודה הסתכמה במספר מכוונות כביסה שביצעו התובע ומשפחתו בעצמם.

הוא הדין לגבי ראש הנזק שהוגדר כ"עבודות ניקוי תכולה", שגם הוא הועמד על 20,000 ₪. לאור עדותו הנ"ל של התובע, לפיה לבד מכמה פרטי לבוש לא נותר דבר, לא ברור על איזה עבודות ניקוי תכולה מדובר. ויודגש – עסקינן בניקוי תכולה ולא בניקוי המבנה, אשר מכוסה בתביעת התובעת (ס' 2 – 5 לפרק היקף הנזק בחוות דעת השמאי ינון שטרית). בחוות הדעת של השמאי רום אין כל פירוט של תכולה שלא ניזוקה ואשר היה צורך אך בניקויה. בתמונות שצילם השמאי רום וחוקרי השריפות ניתן אמנם להבחין בריהוט שנמצא בדירה כשכנראה בניקוי ריהוט זה מדובר. בעניין זה העיד השמאי רום כי חברת שפיר שטיפלה בשיפוץ המבנה, ניקתה גם את התכולה והסכימה להמתין לקבלת שכרה עד לתם תביעת התובע דנא (עמ' 33, ש' 1-5). עובדות אלה לא פורטו בחוות הדעת והתגלו רק בחקירה הנגדית. עדות זו תמוהה בעיני. הייתכן כי חברת שפיר תבצע עבודות בשווי של 20,000 ₪ ותסכים לא לקבל תשלום כלשהו עבור כך ולהיות תלויה במה שייפסק בתיק דנא? התובע לא הביא את נציג שפיר לעדות, כדי לתמוך בסיכום זה וכדי להבהיר מה הסכום ששפיר דרשה כי ישולם לה בגין ניקוי התכולה, אם בכלל. בנסיבות הנ"ל, יותר סביר בעיני כי אם חברת שפיר ניקתה את התכולה, עשתה כן כמחווה וללא חיוב התובע, מאשר גרסת התובע לפיה מדובר בהוצאה של 20,000 ₪ שחברת שפיר הסכימה להמתין שנים לקבלתה. בנסיבות אלה, אין מקום לפסוק לתובע סכום כלשהו בגין ראש נזק זה.

חוסר תם הלב של התובע בהגשת תביעה על שני ראשי הנזק הנ"ל, שסכומם ניכר, בעוד שלא נגרם כאן כל נזק, מחזק את המסקנה שלא ניתן להסתפק בתצהיר התובע לעניין הצהרתו בדבר הנזק הטוטלי שנגרם עקב השריפה לשורה של פריטים יקרי ערך שלגביהם לא הובאו ראיות ממשיות לבד מהצהרת התובע, למרות שהוכח כי ניתן היה להביא ראיות נוספות בעניינים אלה.

בנסיבות אלה, לא ניתן כלאחר יד לפסוק לתובע עשרות רבות של אלפי שקלים על סמך הצהרתו בלבד, כשאפילו אשתו של התובע לא הובאה לעדות לתמוך בגרסתו (וגם אז היו נדרשות אסמכתאות אובייקטיביות כלשהן).

לאור האמור, אני קובע כי לא ניתן להסתמך על חלק מהאמור בתצהיר התובע ובחוות דעת השמאי מטעמו, בבואנו להעריך את נזקי התובע. עם זאת, בכל זאת הוכח קיומם של מיטלטלין של התובע בדירה וזאת מעצם מגוריהם של התובע ומשפחתו בה, כמו גם כעולה מתמונות שצילם השמאי רום, אשר בהן ניתן להבחין מיטלטלין שונים ובעיקר בגדים. לפיכך, לא ניתן לפטור את הנתבעת כליל מתשלום, אך בשל הכשלים בחוות הדעת השמאית מטעם התובע ובשל מחדליו מלהביא ראיות שניתן היה להביאן בנושא שיעור הנזק.

לעניין זה מצאתי מקום להבדיל בין פריטים יקרי ערך, שקל יותר להביא ראיות לגביהם ושללא ראייה נוספת לבד מהצהרתו של התובע, לדעתי לא הוכח כי היו בחזקת התובע ובדירה ולבין פריטים סטנדרטיים יותר, שגם קשה יותר להביא ראיות בגינם ושסביר להניח כי היו בבעלות התובע ובדירה, אולם ערכם לפי חוות הדעת השמאית אינה סבירה בעיני ועל כן מצאתי מקום לפסוק בגינם סכומים חלקיים ולבין פריטים כאמור אשר ערכם לפי חוות הדעת השמאית סבירה בעיני ולא נסתרו.

בנסיבות העניין, החלטתי, אפוא, שלא לזכות את התובע בסכום כלשהו עבור הפריטים הבאים ומהנימוקים שכבר ניתנו לעיל (לרבות העדר כל ראייה חיצונית אובייקטיבית כגון קבלה, חשבונית, פירוט רכישות בכרטיס אשראי, תצהירי נותני מתנות וחברים או בני משפחה וכו'): שואב אבק תוצרת "קירבי" בסך 12,000 ₪, שני שעוני גבר תוצרת "ראדוו" ו"ברייטלינג" בסך 22,300 ₪, שעון יד לאישה תוצרת "ראדוו" 3,170 ₪, תליון זהב משובץ יהלומים בסך 6,200 ₪, החלפת מסגרות לתמונות קיר בסך 2,000 ₪ (הוצאה שהוצאה לאחר השריפה וניתן היה להביא בגינה ראיות), השתתפות בגין מכשיר פלאפון בסך 650 ₪ (כנ"ל), עבודות ניקוי תכולה בסך 20,000 ₪, עבודות ניקוי וכביסה בסך 20,000 ₪).

כל שאר הפריטים שברשימה, החלטתי לאשר וזאת משמדובר בפריטים סטנדרטיים (בעיקר ביגוד והנעלה), שסביר להניח שבאמת היו בחזקת התובע ומשלא ניכר מהסכומים שהשמאי הצמיד להם, כי אינם סבירים בעליל ובהעדר חוות דעת שמאית נגדית, הכל למעט הסכומים שנתבעו בגין הפריטים שלהלן:

בגין מצרכי מזון במקרר נתבע סכום של 4,000 ₪. מעיון בתמונה של המקרר עצמו, שדלתו פתוחה, עולה כי המקרר חצי ריק, כך שבעליל, לא ייתכן שהמזון שנמצא שם מגיע לכדי הסכום הנ"ל ואין צורך להיות שמאי כדי להגיע למסקנה זו. השמאי גם לא ערך רשימה של פריטי המזון, למרות שיכול היה (המקרר לא נשרף כליל וכעולה מן התמונה, כך גם פרטי המזון בתוכו). השמאי גם לא הסביר כיצד הגיע לסכום של 4,000 ₪ דווקא. לא ניתן כל הסבר לחישוב שהביא לסכום זה. לפיכך, בראש נזק זה אני מעמיד את הפיצוי על 500 ₪. הוא הדין ומאותם הנימוקים לגבי מצרכי המזון היבש,

אשר הוערכו בסכום של 2,000 ₪ ואשר לא רק שלא פורטו, אלא שגם לא צולמו. אני מעמיד את סכום הפיצוי כאן על סכום של 1,000 ₪.

לנוכח האמור לעיל ולאחר דחיית התביעה של התובע לגבי חלק מהפריטים, הפחתת הסכומים לגבי חלק האחר, וקבלת התביעה לגבי יתרת הפריטים, הסכום המגיע לתובע עומד על 45,130 ₪ בגין ראש הנזק של אובדן ונזק לתכולה. סכום זה הנו נכון ליום אירוע הנזק (31.3.07), אולם הנו נכון גם ליום הגשת התביעה, שכן התובע לא עשה בתביעתו שיערוך של סכום זה ליום הגשת התביעה ועל כן גם לא שילם אגרה בגין שיעורך זה.

בגין עגמת הנפש שנגרמה לתובע עקב אירוע השריפה, אשר ללא ספק נגרמה, אני מעמיד את סכום הפיצוי על 5,000 ₪.

באשר לראש הנזק של שכ"ט השמאי רום בשיעור של 15,906 ₪ בגין חוות הדעת שמאית, טענה זו נטענה בכתב התביעה ללא צירוף אסמכתא כלשהי והתובע לא חזר עליה בתצהירו. בסיכומיו טען התובע לתשלום של 15,000 ₪ שכר טרחת לשמאי מטעמו ללא הפניה לקבלה או חשבונית מס כדין או אסמכתא אחרת. התובע לא צירף אפילו חשבונית עסקה או הסכם או התכתבות בינו ולבין השמאי, מהם ניתן היה אולי ללמד כי התחייב לשלם את הסכום הנ"ל. השמאי עצמו לא רשם בחוות דעתו את סכום שכר הטרחה ולא התייחס לכך כלל בעדותו. למעלה מן הדרוש, אציין כי הסכום הנתבע נראה לי גבוה ביותר ומעבר לכל פרופורציה, ביחס לעבודה המבוקשת, כמו גם ביחס להיקף חוות הדעת שהוגשה בפועל. לפיכך, אין מנוס מדחיית ראש נזק זה ובנסיבות גם אין מקום לפסוק סכום גלובלי, מקום שניתן היה להביא ראיות מדויקות להוצאה זו.

סוף דבר

ב.ת.א. 59519/08, הואיל והתובעת הוכיחה את סכום נזקה במלואו, אני מחייב את הנתבעת לשלם לתובעת את הסך של 142,850 ₪, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כדין מיום הגשת התביעה ועד לתשלום בפועל. כמו כן, תשלם הנתבעת לתובעת את הוצאות המשפט (אגרות ושכר עדיה), בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כדין מיום תשלומם על ידי התובעת ועד למועד התשלום בפועל לידיה. מעבר לכך, תישא הנתבעת בשכ"ט עו"ד בשיעור ריאלי וסביר בסך של 20,000 ₪.

ב.ת.א. 25119/08, אני מחייב את הנתבעת לשלם לתובע סך של 45,130 ₪, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כדין מיום הגשת התביעה ועד לתשלום בפועל וכן 5,000 ₪ בגין עגמת נפש. על רקע התוצאה החלקית בתביעה זו וההתנהלות הלא ראויה של התובע בניסיון לנפח את התביעה בשני ראשי נזק, שנתבעו חרף העובדה שספק רב אם נגרם כלל הנזק הנטען ומכל מקום לא הוכח נזק זה, כל צד יישא בהוצאותיו בתביעה זו.

כל הסכומים ישולמו תוך 30 יום מהמצאת פסק הדין לנתבעת.

ניתן היום, כ"ה טבת תשע"ג, 07 ינואר 2013, בלשכתי.

יאיר דלוגין 54678313-25119/08
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)